

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งยาว

กับชุมชนบ้านหนองไข

ผู้เขียน

นายทินกฤต นุตวงษ์

ปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ สมชาย ปรีชาศิลป์กุล

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ซึ่งได้เข้าไปศึกษาความสัมพันธ์ของกฎหมายที่มีต่อชุมชนบ้านทุ่งยาวและชุมชนบ้านหนองไขในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

ผลการศึกษาพบว่า ในประเทศไทยมีกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ในรัฐธรรมนูญ แต่ในกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนยังไม่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่าหลังจากปี 2540 เป็นต้นมา มีการบัญญัติกฎหมายที่ส่งเสริมชุมชนหลายฉบับ ซึ่งสามารถนำกฎหมายเหล่านี้มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนได้ต่อไป

นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนบ้านทุ่งยาวและชุมชนบ้านหนองไขได้จัดการทรัพยากรป่าไม้ด้วยชุมชนเอง โดยมีปัจจัยภายในชุมชนเป็นปัจจัยหลัก คือมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีผู้นำที่มีความรู้และประสบการณ์ มีวัฒนธรรมประเพณี มีภูมิปัญญาองค์ความรู้ และมีความร่วมมือกันในชุมชน และมีปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยเสริม คือ การสนับสนุนทางด้านวิชาการและงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ

สำหรับปัจจัยทางกฎหมาย แม้จะมีการตรากฎหมายที่ส่งเสริมบทบาทชุมชนเกิดขึ้นมา แต่ในปัจจุบันกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของไทยยังเป็นอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน โดยยังคงมีการกำหนดให้อำนาจการจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรป่าไม้เป็นของรัฐ โดยยังไม่มีการแก้ไขเพื่อให้อำนาจแก่ชุมชน ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนนั้น ภาครัฐต้องดำเนินการตรากฎหมายลำดับพระราชบัญญัติที่กำหนดรับรองสิทธิของชุมชนรับรอง จารีตประเพณีและกฎระเบียบของชุมชน รับรองสถานภาพขององค์กรชุมชน จัดแบ่งอำนาจ และหน้าที่ระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐ และสนับสนุนงบประมาณ วิชาการให้แก่ชุมชน

Thesis Title	Legal Measures to Promote The Community - Based Forest Resources Management: A Case Study in Ban Tung Yao and Ban Nongsai
Author	Mr. Thinakrit Nuttawong
Degree	Master of Laws
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Somchai Preechasinlapakun

ABSTRACT

This thesis studies the legal measures to promoting the management of forest resource based on the community. A case study in the relationship of laws to Ban Tung Yao and Ban Nong Sai site regarding the forest resources management has been conducted.

The results showed that Thai constitution consists of laws that promote community management of forest resources. However, in the second relating to the management of forest resources by the community has not been defined clearly. This study has found that after B.C. 2540, there were several legislations that support community management which can be implemented to benefit the community management of forest resources in the future.

In addition, it was also found that Ban Tung Yao and Ban Nong Sai have managed forest resources by community as a key factor. These internal key factors include abundant natural resources, knowledgeable and experienced leaders, cultural traditions, the wisdom of knowledge and collaboration in the community. For the external factor, it is the academic support and supplemental budgets from various organizations that play as a secondary factor.

For legal factors, despite some legislation that promotes the role of the community, the main law relating to forest resources management in Thailand is still considered a barrier for the community to manage forest resources. The rights to manage, maintain and utilize forest resources is still under the power of the state. It has not been amended to empower the community by the provision in the constitution whatsoever.

As a result, the legal measures to promote the management of forest resources by the community can be fully implemented only when the state enact laws to determine the rights, recognize customs and rules of the community. There is also a need of state to acknowledge the status of a community organization, allocation of authority between communities, state and local government organizations. Lastly, the academic support needs to be given to the community as well in order to fully achieve the goal of community's better ability in managing forest resources under the law of Thailand.